

Trzy główne stada na północno-wschodnim Atlantyku (NEA) są poławiane powyżej limitów zalecanych przez naukowców, ponieważ rządy nie osiągnęły porozumienia w sprawie podziału kwot dla żadnego z tych stad.

W rezultacie certyfikaty MSC dla rybołówstw śledzia atlantycko-skandynawskiego (AS) i błękitka zostaną zawieszono z dniem 30 grudnia 2020 r. Z tego samego powodu w 2019 r. zostały zawieszono wszystkie certyfikaty MSC dla makreli atlantyckiej.

PILNA POTRZEBA MIĘDZYNARODOWEGO POROZUMIENIA

Ryby nie przestrzegają granic wód terytorialnych, często występując na dużych obszarach migracyjnych. Państwa, które eksploatują duże lub migrujące stada ryb, na mocy Porozumienia Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zasobów Rybnych (United Nations Fish Stocks Agreement)², są zobowiązane do współpracy w celu zapewnienia długoterminowej stabilności wspólnie eksploatowanych stad.

Aby skutecznie zarządzać zasobami i zapobiegać przełowieniu, państwa powinny:

- **Ustalać coroczny całkowity dopuszczalny połów (TAC) dla każdego eksploatowanego stada, zgodnie z zaleceniami międzynarodowych organizacji naukowych, takich jak ICES.**
- **Ustalić odpowiedni system podziału TAC pomiędzy stronami poławiającymi, ustanawiając kwoty połowowe dla poszczególnych państw.** Muszą również ustanowić mechanizm rewizji podziału kwot w przypadku zmian rozmieszczenia stad ryb.

WYMAGANIA STANDARDU ZRÓWNOWAŻONEGO RYBOŁÓWSTWA MSC

Standard Zrównoważonego Rybołówstwa MSC określa wymagania, które mają zapewnić utrzymanie stad w dobrej kondycji, zminimalizować wpływ na środowisko i zapewnić efektywne zarządzanie rybołówstwem.

Standard MSC umożliwia rybołówstwu wprowadzanie ulepszeń: niezależni eksperci mogą stosować warunki certyfikacji, które muszą zostać spełnione w ciągu pięcioletniego okresu certyfikacji. Jeśli warunki nie zostaną spełnione, rybołówstwu grozi utrata certyfikatu.

Rybołówstwa prowadzące połowy ryb pelagicznych na północno-wschodnim Atlantyku otrzymały warunki certyfikacji, w celu zapewnienia solidnych ram zarządzania niezbędnych do ochrony dobrego stanu tych stad w przyszłości.

MALEJĄCE ZASOBY RYB PELAGICZNYCH NA PÓŁNOCNO-WSCHODNIM ATLANTYKU

- Maleje liczebność tarłowych populacji trzech kluczowych stad pelagicznych w regionie, śledzia AS, makreli i błękitka¹.
- Jeśli liczebność populacji spada poniżej progu ustalonego przez [Międzynarodową Radę Badań Morza \(ICES\)](#), wówczas zdolność gatunku do rozmnażania się może być osłabiona.
- Do chwili obecnej stada te utrzymują się powyżej progu ICES, ale bez właściwego zarządzania mogą być zagrożone przełowieniem: stado śledzia AS załamało się w latach sześćdziesiątych z powodu złego zarządzania, a jego odbudowa zajęła 20 lat.
- Stada gatunków pelagicznych podlegają naturalnym wahaniom w wyniku czynników środowiskowych, takich jak zmiany klimatu, niedobór pokarmu, choroby i drapieżnictwo, ale przełowienie powoduje długotrwałe spadki zasobów.

NARODY POŁAWIAJĄCE ŚLEDZIA AS, MAKRELĘ I BŁĘKITKA

Te zasoby rybne są wspólne dla Unii Europejskiej (UE), Norwegii, Islandii, Rosji, Wysp Owczych, Grenlandii oraz Zjednoczonego Królestwa (UK), które w 2020 r. ogłosiło status niezależnego państwa nadbrzeżnego. Państwa te tworzą Północno-Wschodnioatlantycką Komisję Rybołówstwa (North East Atlantic Fisheries Commission, NEAFC).

¹ [ICES advice on fishing opportunities, catch and effort – Mackerel \(2020\)](#), [ICES advice on fishing opportunities, catch and effort Atlanto-Scandian herring \(2020\)](#), [ICES advice on fishing opportunities, catch and effort – blue whiting](#)

² [United Nations Conference on straddling fish stocks and highly migratory fish stocks \(1995\)](#)

MAKRELA

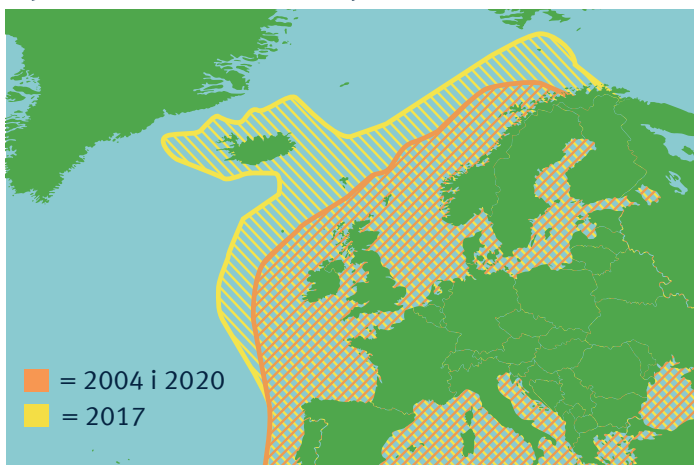
Makrela to ważny i popularny gatunek ryb:

- W latach 2019–2020 sprzedano prawie 54 800 ton makreli ze znakiem MSC, z czego 59% sprzedaży miało miejsce w Wielkiej Brytanii, Francji i Japonii.
- Ponad 1000 różnych produktów z makreli oznaczonych logo MSC było dostępnych dla konsumentów na całym świecie.

ZMIENNE ROZMIESZCZENIE MAKRELI

- Przed 2004 r. makrele nie występowały w wodach islandzkich ani grenlandzkich, ale sukcesywnie przemieszczały się na zachód w ich stronę.
- W ostatnich latach rozmieszczenie makreli uległo zmianie: w 2020 r. makrele częściej spotyka się na wschodzie niż na zachodzie³

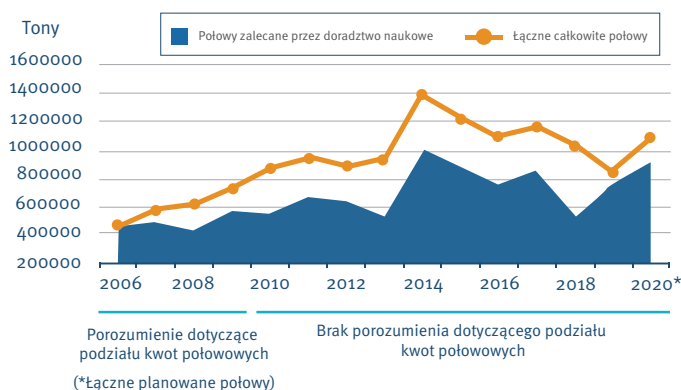
Szacunkowe rozmieszczenie makreli w północno-wschodnim Atlantyku

PRZEŁOWIENIE STADA NA PÓŁNOCNO-WSCHODNIM ATLANTYKU

Od 2009 r. nie zawarto porozumienia w sprawie podziału kwot makreli, a od 2006 r. sumaryczne połowy wszystkich stron przekraczały limit zalecany przez ICES.

Łączne całkowite połowy makreli w porównaniu z doradztwem naukowym

Źródło: ICES (2006 - 2020)

W 2018 r. ICES stwierdziło, że wielkość stada makreli spadła poniżej progu alarmowego⁴, ale w maju 2019 r. dane te zostały zweryfikowane w następstwie ulepszeń w modelowaniu liczebności stad. Stwierdzono, że szacunkowa wielkość stada znajduje się powyżej progu alarmowego⁵, jednak stado makreli nadal było poławiane powyżej zalecanych poziomów.

Spotkania państw nadbrzeżnych w październiku 2020 r. nie przyniosły porozumienia w sprawie podziału kwot dla makreli.

ZAWIESZENIE CERTYFIKATÓW MSC

Do 2019 r. za wszystkie połowy makreli z certyfikatem MSC w północno-wschodnim Atlantyku były odpowiedzialne cztery rybołówstwa:

- Mackerel Industry Northern Sustainability Alliance (MINSNA)
- ISF Iceland
- Northern Ireland Pelagic Sustainability Group (NIPSG)
- Faroese Pelagic Organisation

W 2016 r. niezależni audytorzy zidentyfikowali zagrożenie dla kondycji stad makreli w przyszłości i ustalili warunki certyfikacji dla wszystkich rybołówstw makreli na północno-wschodnim Atlantyku. Wymagały one wypracowania do listopada 2021 r. porozumienia odnośnie podziału kwot pomiędzy państwami poławiającymi.

W marcu 2019 r. niezależni audytorzy zawiesili certyfikaty MSC dla wszystkich rybołówstw makreli na północno-wschodnim Atlantyku⁶. Nastąpiło to na dwa lata przed upływem terminu spełnienia warunków certyfikacji, a było to spowodowane przez szacunkowe określenie wielkości stad przez ICES, które wykazało, że stada są poniżej progu zrównoważonej reprodukcji.

Chociaż skorygowane dane ICES wskazały, że wielkość zasobów jednak utrzymuje się powyżej progu alarmowego, niezależni audytorzy nie przywrócili certyfikatu MSC dla rybołówstw makreli. Wynikało to z faktu, iż standard wymaga również zrównoważonego zarządzania rybołówstwami, a co za tym idzie, niezbędne jest międzynarodowe porozumienie w sprawie podziału kwot, które zabezpieczy eksploatację zasobów przez certyfikowane rybołówstwa na zrównoważonym poziomie.

³ Raport z rejsu: [International Ecosystem Summer Survey in the Nordic Seas \(IESSNS\) 2020](#)

⁴ [ICES advice 2018](#)

⁵ [ICES Special Request Advice, Ecoregions in the Northeast Atlantic and Arctic Ocean, \(May 2019\)](#)

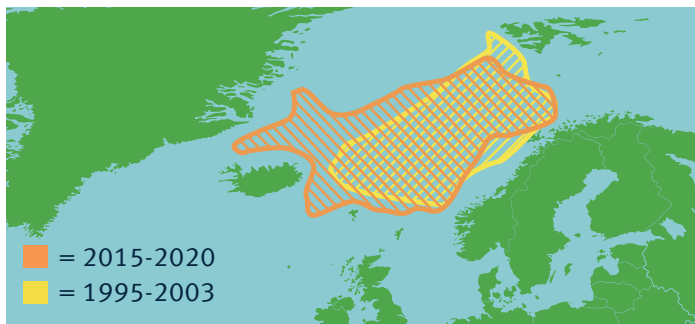
⁶ [Zawieszona certyfikacja makreli we wszystkich rybołówstwach na północno-wschodnim Atlantyku \(styczeń 2019\)](#)

ŚLEDŹ ATLANTYCKO-SKANDYNAWSKI (AS) I BŁĘKITEK

Śledź jest ważnym i popularnym produktem konsumenckim:

- W ubiegłym roku na rynku dostępnych było ponad 3100 produktów ze śledziem MSC, a konsumenci kupili ponad 164 000 ton tych produktów.
- Jedna trzecia wszystkich produktów ze śledzia opatrzonych certyfikatem MSC jest sprzedawana w Niemczech, Austrii i Szwajcarii.
- Połowy śledzia AS to około 50% wszystkich certyfikowanych połowów śledzia.

Występowanie śledzia atlantycko-skandynawskiego (AS)

Na podstawie: International ecosystem surveys in the Nordic Seas (1995 - 2020)

- Od 1994 r. stado śledzia AS zaczęło latem przemieszczać się na zachód, w kierunku chłodniejszych wód wokół Islandii. Ta tendencja w migracji ryb stała się bardziej wyraźna od 2015 r. i obecnie większa część stada występuje w wodach północnej Islandii.

Błękitek jest wykorzystywany przede wszystkim do produkcji mączki rybnej m.in. na potrzeby hodowli łososi.

- Niewielka część ryb pochodzących z certyfikowanych połowów błękitka wykorzystywana jest do produkcji surimi i sprzedawana w Japonii, Australii i Francji.
- Błękitek, jako produkt mrożony, jest również sprzedawany konsumentom w Afryce i Chinach.

Występowanie błękitka

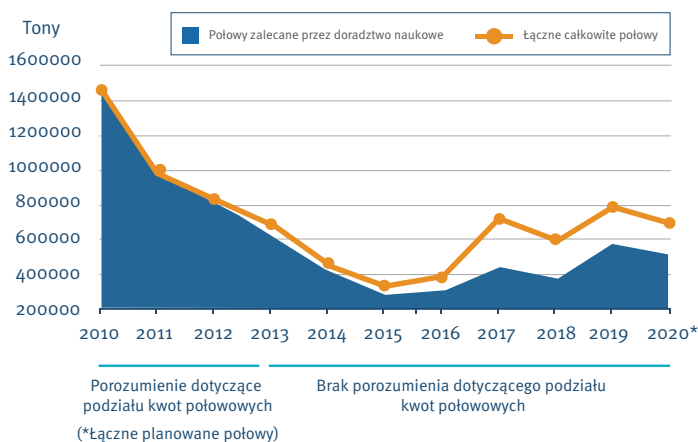
Na podstawie: Institute of Marine Research (2013)

- Błękitek jest szeroko rozpowszechniony w całym północno-wschodnim Atlantyku.

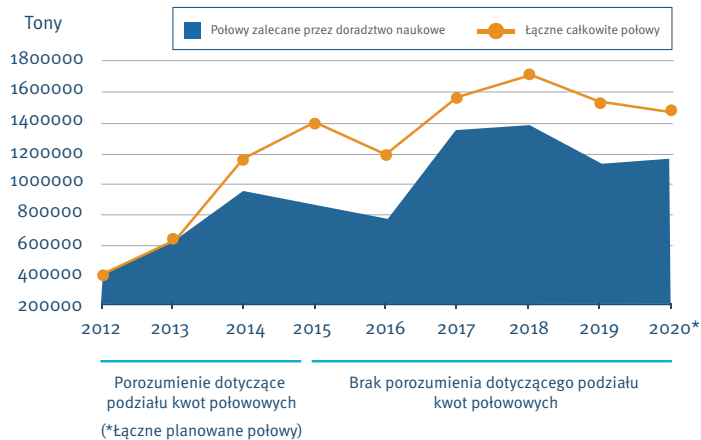
PRZEŁOWIENIE ZASOBÓW PÓŁNOCNO-WSCHODNIEGO ATLANTYKU

Brak porozumienia w sprawie podziału kwot na śledzia AS ma miejsce od 2012 r., a na błękitka od 2014 r. Zamiast tego, każdy kraj ustala swoją indywidualną kwotę na dany rok. Po zsumowaniu, połowy wszystkich państw stale przekraczają zalecenia ICES.

Łączne całkowite połowy śledzia AS w porównaniu z doradztwem naukowym

Łączne całkowite połowy błękitka w porównaniu z doradztwem naukowym

Podczas negocjacji w październiku 2020 r. uzgodniono całkowity dopuszczalny połów (TAC) dla każdego stada⁷, ale ponownie nie udało się osiągnąć porozumienia w sprawie podziału indywidualnych kwot dla poszczególnych stron.

⁷ The European Commission (05/11/2020)

ZAWIESZENIE CERTYFIKATÓW MSC

Cztery rybołówstwa śledzia AS oraz cztery błękitka posiadają certyfikat MSC:

Rybołówstwa śledzia AS

- Iceland Sustainable Fisheries (ISF) Norwegian and Icelandic Herring Trawl and Seine
- Faroese Pelagic Organisation Atlanto-Scandian herring
- Norway Spring Spawning Herring
- Combined fleets from across the EU and UK: SPSG, DPPO, PFA, SPFPO & KFO Atlanto-Scandian Purse Seine and Pelagic Trawl Herring

Rybołówstwa błękitka

- ISF Iceland North East Atlantic blue whiting
- Faroese Pelagic Organization North East Atlantic blue whiting
- Norway North East Atlantic blue whiting
- Combined fleets from across the EU and UK: PFA, DPPO, KFO, SPSG & Compagnie des Pêches St Malo Northeast Atlantic blue whiting Pelagic Trawl

Niezależni audytorzy wskazali, że brak odpowiedniego systemu podziału kwot połowowych może zagrozić kondycji stada w przyszłości i wyznaczyli warunek utrzymania certyfikatu MSC, zgodnie z którym strony musiały osiągnąć porozumienie do listopada 2020 r. W związku z brakiem postępów w tym zakresie, certyfikaty MSC dla rybołówstw zostają zawieszono z dniem 30 grudnia 2020 r.

CZY MOŻNA PRZYWRÓCIĆ CERTYFIKAT MSC?

Rybołówstwa mają 90 dni od daty zawieszenia certyfikatu MSC na przedstawienie audytorom planu naprawczego. Plan musi określać, w jaki sposób każde rybołówstwo zajmie się przyczynami zawieszenia. Jeśli zostanie on zatwierdzony, certyfikat MSC może zostać przywrócony po wprowadzeniu niezbędnych ulepszeń i pomyślnym przejściu audytu. W tym przypadku rybołówstwa muszą wykazać, że osiągnięto porozumienie dotyczące podziału kwot między wszystkimi połowiącymi stronami.

Jeżeli rybołówstwo nie wprowadzi wymaganych ulepszeń przed upływem terminu określonego w planie działań, zostaje wycofane z programu MSC. Aby ponownie dołączyć do programu MSC, w pierwszej kolejności muszą zostać spełnione warunki postawione przy poprzedniej certyfikacji. Dopiero wtedy rybołówstwo może przystąpić do ponownej oceny.

Państwa NEAFC zorganizują kolejne spotkanie w styczniu 2021 r. w celu renegocjacji podziału kwot na śledzia AS. MSC nie ma informacji o planowanych renegocjacjach dotyczących kwot połowowych błękitka lub makreli.

POZYSKIWANIE ALTERNATYWNYCH PRODUKTÓW

Istnieje kilka innych rybołówstw śledzia posiadających certyfikat MSC, z których można pozyskiwać surowiec. Obejmuje to śledzia z Morza Północnego, którego roczny połów wynosi 500 000 ton, śledzia islandzkiego odbywającego tarło latem, śledzia stada centralnego z Morza Bałtyckiego oraz śledzia z Morza Irlandzkiego.

Nie ma bezpośredniej alternatywy dla atlantyckiej makreli. Jednak w ubiegłym roku do produkcji podobnych produktów w puszkach wykorzystywano inne gatunki, takie jak ostrobok chilijski, którego połowy posiadają certyfikat MSC.

Listę alternatywnych rybołówstw posiadających certyfikat MSC można znaleźć pod adresem: fisheries.msc.org

Zachęcamy konsumentów do dalszego kupowania wyłącznie ryb i owoców morza z certyfikatem MSC i szukania niebieskiego znaku MSC podczas zakupów. Jeśli nie są dostępne żadne certyfikowane produkty ze śledzia AS, błękitka lub makreli, zalecamy konsumentom wybór innych gatunków ryb i owoców morza, pochodzących ze zrównoważonych połowów posiadających certyfikat MSC.

WPŁYW ZAWIESZENIA NA KUPUJĄCYCH I SPRZEDAWCÓW

Jeśli certyfikat rybołówstwa zostaje zawieszony, ryby złowione po dacie zawieszenia nie mogą być sprzedawane jako certyfikowane MSC ani nie mogą być opatrzone logo MSC.

Ryby z certyfikatem MSC złowione przed datą zawieszenia mogą być nadal magazynowane i sprzedawane z logo MSC, nawet po wejściu w życie zawieszenia.

Ryby złowione przed datą zawieszenia, ale wyładowane później, mogą być sprzedawane jako certyfikowane MSC tylko wtedy, gdy rybołówstwo może wykazać, że zostały one rozdzielone na pokładzie zgodnie z datą złowienia.